

ילדי עזאזמה מצלמים

סדנת אוריינות חזותית בשיתוף ועד הכפר ואדי אלנעם

أولاد العزامة يصورون

فعالية التعلم الوجيهي بمشاركة منتدى التعايش السلمي في النقب ولجنة قرية وادي النعم

Azazmeh Children Taking Pictures

Visual Literacy Workshop in Cooperation with Wadi Al Na'am Committee

צילום: מוסטפה אל דנפירי
תصوير: مصطفى الدنفيري
Photography: Mustafa El Danfiri

הפורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי

פורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי הוקם ב-1997 על ידי תושבים יהודים וערבים בנגב, במטרה לשמש מסגרת לשיתוף פעולה יהודי-ערבי כבסיס למאבק משותף לשוויון זכויות אזרחי ולטפח סובלנות ודו-קיום בנגב. במסגרת פעילויות הפורום מתקיימים מפגשים בין קהילתיים, ואירועים חברתיים, ובהם פעילויות הסברה ופעילויות של מאבק באפליה בתעסוקה ובשירותים, מאבק לצדק חלוקתי ותביעה למציאת פתרונות הולמים לתושבי הכפרים הבלתי מוכרים.

בארגון ישנו גרעין קבוע של פעילים יהודים וערבים, המשקיעים מדי שבוע זמן ומאמץ רב בפעילות התנדבותית ופועלים להשגת מטרות הארגון. כמו-כן, כמה מאות אנשים נוספים מצטרפים לפעילויות הארגון במהלך אירועים נבחרים, ולמעלה מאלף נמענים מכותבים ומעודכנים באופן שוטף על הנושאים והפעילויות השוטפות של הפורום.

ייחודו של הפורום בהיותו ארגון ערבי-יהודי יחיד שהוקם בנגב, הפועל למען דו-קיום ושוויון אזרחי ועיקר פעילותו מתמקדת במדיניות ובאוכלוסיית הנגב. יחד עם זאת הארגון משתף פעולה באופן אינטנסיבי עם ארגונים יהודיים וערביים בנגב וברחבי הארץ כולה.

הפורום לדו-קיום בנגב רואה בכל ממשלות ישראל והגופים השולטים במדינה, אחראים למניעה של זכויות אזרחיות מלאות מערביי הנגב. לאור תפיסה זו, רואה הפורום כאחת ממשימותיו העיקריות את עידוד השותפות היהודית-ערבית במאבק למען זכויות אזרח ושוויון אזרחי לערביי הנגב. הפעילות והפרויקטים של הארגון מבוססים תמיד על פעילות משותפת ערבית-יהודית.

www.dukium.org

ת.ד. 130 עמר 84965

טלפון 9/701118-507-972+972

המטדי לתעאיש הסלמי וالمساواة المدنية في النقب

أقيم الممتدي لتعایش السلمي في النقب في عام 1997 , بالتعاون بين مجموعة سكان عرب ويهود في النقب , وذلك لأجل بناء أطر لعمل تعاوني بين اليهود والعرب , من أجل إقامة نضال مشترك لتحقيق المساواة المدنية التامة والتعایش السلمي في النقب.

من خلال هذا الإطار المشترك يتم إقامة فعاليات مشتركة تتضمن لقاءات جماهيرية ومنتديات اجتماعية , فعاليات توعية , ونضال ضد العنصرية علي جميع المجالات , وكذلك المطالبة بالاعتراف بالقرى غير المعترف بها والعمل على ايجاد حلول منصفة لهذه الشريحة.

الممتدي يعتبر المنظمة العربية – اليهودية الأولى في النقب والتي تقوم بالتعاون مع منظمات أخرى والتي تتبنى قضية التعاون العربي – اليهودي في النقب خاصة والبلاد عامة .

الممتدي يضم مجموعة متبرعين فعالة من كلا الوسطين العربي واليهودي الذين يبذلون جهودا كثيفة وأسبوعية من اجل السعي لتنفيذ ما أمكن من أهداف الممتدي , للممتدي كذلك جمهوره الواسع الذي يشارك في الفعاليات ويتلقى الدعوات بشكل متواصل.

من مميزات الممتدي كونه ممتدي تعایش مشترك هدفه مساواة مدنية تامة في النقب , وغالبية فعالياته موجهه للقضايا التي تخص النقب . الممتدي يحمل جميع حكومات إسرائيل المسئولية على مدار السنين وذلك لانتهاجها سياسة عنصرية تمنع عرب النقب من الحصول على حقوقهم الكاملة , لذلك وضع الممتدي نصب عينيه رؤية تعاونية مشتركة بين العرب واليهود من اجل المساواة المدنية .

צילום שער: וארוד זנון

“זו בת דודי לומדת בשגב שלום בכתה א'. היא יפה מאוד, גילה 6

שנים, אני אוהבת אותה.”

تصوير الغلاف : ورود زنون

“هذه بنت عمي تبلغ من العمر 6 سنوات وتتعلم في الصف الأول في شقيب

السلام ، هي جميلة جدا وأنا أحبها كثيرا .”

Cover Photography: Warud Zanun

“This is my cousin who is 6 years old. She is in first grade in the Segev Shalom school. She is very pretty and I love her.”

צילום: אדם אבו עפאש

“היה רוצה להתאבד. היה אומר יא
אלוהים תעזור לי בחיים.”

تصوير : آدم أبو عفاش

" كان يود الانتحار . ساعدني يا رب "

Photography: Adam Abu Afash:

“Please God help me or I will die”

אוריינות חזותית

טכנולוגיית הצילום הינה מאבני הדרך של המהפכה התעשייתית ונדבך מרכזי בתחום האוריינות החזותית. היא זו אשר צרבה בתודעתנו את הדרמות הגדולות של המאה העשרים וזאת, מנקודת מבטם של חלוצי צילום רבים. בימינו, הפך הצילום לכלי זמין, טבעי ואינטואיטיבי בידינו, אך לא בידי כולנו. התפוצה הנרחבת של הטכנולוגיה, וקלות הנגישות אליה, בשילוב הדחף שלנו להנציח את עצמנו, שינו לחלוטין את פני החברה ובעיקר את הדרך בה אנו רואים את עצמנו. הקלות היחסית של המעבר מן הפרטי לציבורי, משנים את יחסי הגומלין בין שני קטבים אלו, בין האזרח לשלטון. היכולת להפוך ממצולם פסיבי למצלם אקטיבי, היא היכולת להשיב מבט, לספר את סיפורך, לטעון את טענתך.

העצמה של יחידים וקהילות באמצעות הצילום מתקשרת ישירות לכושרם וליכולתם של היחיד והקבוצה לקיים עצמם כאזרחים מודעים ופעילים.

בספרה “האמנה האזרחית של הצילום” כותבת אריאלה אזולאי כי “הצילום... הוא צורת תקשורת בין יחידים שאינה מתווכת דרך השלטון. מי שממען דרך התצלום, אינו מציב עצמו כנמענו. הוא אזרח, גם אם אין לו מדינה, גם אם בלשונה של חנה ארנדט - הזכות שלו להיות בעל זכויות, נפגע, ואך המרחב האזרחי של הצילום פתוח בפניו.” הנחה זו מקפלת בתוכה ערעור על הזכות הקניינית על הצילום מנקודת ראות הגמונית. כך, למשל, חלוקת מצלמות ע”י אמצעי תקשורת וארגונים שונים לאוכלוסיות באזורי מצוקה ואסון, לשם תיעוד ופרשנות אלטרנטיביים של המציאות מהווה דוגמא לאופן בו מממשים אזרחים את חובתם כלפי אזרחים אחרים.

האוריינות החזותית ככלל, והצילום בפרט, מצטרפים מזה כשני עשורים לשלושת נדבכי האוריינות המוכרים יותר: הקריאה, הכתיבה וההקשבה.

חויית הצילום עוסקת בשני ערוצים מקבילים: האחד ממוקד בטכניקה ועיקרה הכרת המצלמה על תכונותיה, יכולותיה ומגבלותיה. השני מתמקד בתוכן המצולם, תוך רתימת הטכניקה ככלי המספר את סיפורו של היוצר. המסגור, נקודת ההשקפה, התזמון, השימוש בסמלים ובאובייקטים הם כלים המשותפים הן לאוריינות הלשונית והן לזו החזותית. מיומנות ההתבוננות והפענוח של מסרים אלה מספקת כלי תקשורת חוצה גבולות, תרבות ושפה.

המימוש של מיומנות הצילום בקרב ציבור ילדים שלא היתה לו עד כה נגישות טבעית, חברתית וכלכלית לתחום, מהווה אמצעי לקיומו של תהליך משמעותי עבורם. זהו תהליך שעשוי לקרבם אל מדורת השבט ולאפשר להם להשתתף בבניית שיח אזרחי משותף.

הצילום הוא יותר מכל בחירה אישית. ביקשתי מהילדים לסמן באמצעות מסגרת של שקופית חיתוכים מתוך צילום שקיבלו, כאילו היו הם הצלמים במקור. בתרגיל אחר ביקשתי שישלימו בציור את אשר מעבר למסגרת של הצילום.

זאיידה “צילמה” גם באלכסון דמות אבודה על האספלט צועדת קדימה ומביטה לאחור. באינטואיציה שלה כך הגבירה את תחושת חוסר הכיוון של הדמות.

التصوير فوق كل الخيارات . طلبت من إطارات الأولاد إحاطة بعض أجزاء الصور التي حصلوا عليها بواسطة شرائح، كما لو كانوا مصورين بالفعل . زائدة “صورت ” بشكل مائل شخص هائم على وجهه في الشارع يخطو إلى الأمام بينما هو ينظر إلى الخلف . هكذا في تقديراتها أظهرت ضياع هذه الشخصية .

Photography is most of all a personal choice. I asked the children to mark on a photograph I gave them, with a slide frame, as if they were taking a picture. In another task I asked them to complete with a drawing what was beyond the frame of the photograph.

Zaida “photographed” diagonally a figure walking and looking back. In this way she intuitively increased the figure’s sense of disorientation.

التعلم الوجيه

تعتبر تقنية التصوير واحدة من ركائز الثورة الصناعية والركن الأساس في مجال التعلم الوجيه ، حيث يرى كثيرون من نشطاء التصوير بأنها هي التي نقلت إلى أذهاننا صور المعاناة الكبرى في القرن العشرين . فقد أصبح التصوير في هذه الأيام في متناول اليد وأمرًا طبيعيًا وبديهيًا ولكنه غير متوفر لدى الجميع . إن الانتشار الواسع لهذه التقنية وسهولة إستخدامها مع وجود الدوافع لتخليد ذواتنا ، غيّرًا وبشكل تام بنية المجتمع وخاصة الطرق التي نعبر من خلالها عن أنفسنا . هذه القفزة السلسة من الشخصي إلى العام غيرت العلاقات المتبادلة بين الفرد والسلطة ، فالقدرة على الإنتقال من مُصوّر خامل إلى مُصوّر فعال هي القدرة على الإيماء ، رواية قصتك وإبداء إنتقاداتك .

تعزيز مكانة الأفراد والجماعات من خلال التصوير تتعلق بشكل مباشر بقدرة هؤلاء على تثبيت أنفسهم كمواطنين أصحاب فكر وفعالين.

وقد ذكرت الكاتبة - أريثيلة أزولاي - في كتابها - المعاهدة الوطنية للتصوير - "بأن التصوير وسيلة إتصال بين الأفراد غير مفسرة من قبل السلطات ، حيث أن من يوثق بالتصوير يوجه هذه التوثيقات للآخرين. فهو مواطن وإن لم يكن له وطن أو حسبما جاء على لسان السيدة - حنا أرندت- وإن لم يكن يتمتع بكامل الحقوق ، فالمجال المدني للتصوير مفتوح أمامه " . هذه الفرضية تحمل في طياتها إحتجاجًا على ملكية التصوير من وجهة نظر السلطة . كذلك توزيع آلات تصوير من قبل وسائل إعلام ومنظمات مختلفة لتجمعات سكانية في مناطق منكوبة بهدف توثيق وتحليل بديل للتواجد يُشكل مثلًا لكيفية تأدية المواطنين لواجباتهم تجاه مواطنين آخرين . التعلم الوجيه بشكل عام والتصوير بشكل خاص ينضمان ومنذ عقدين تقريبًا لأسس الوعي القرائي الثلاثي المعروف : القراءة، الكتابة، والإصغاء .

تعتمد عملية التصوير على محورين متوازيين : الأول يتمحور حول أسس التقنية ، التعرف على آلة التصوير ، برامجها ، قدراتها وحدودها . والثاني يتمحور حول فحوى الجسم المصوّر مع الأخذ بعين الإعتبار التقنية كأداة التي تروي قصة منتجها . التحديد ، نقطة المراقبة ، التوقيت وإستخدام التوجيهات والرموز والتي تعتبر وسائل مشتركة بين الوعي القرائي اللغوي والتعلم الوجيه . . مهارة التأمل والتحليل لهذه الأهداف توفر وسيلة إتصال تتجاوز حدود الثقافة واللغة .

فإستخدام مهارة التصوير من قبل أولاد لم يتمكنوا حتى الآن من ممارسة هذه المهارة طبيعيًا ، إجتماعيًا وإقتصاديًا ، يُشكل عاملاً مهماً بالنسبة لهم . فهذه الخطة تجعلهم قريبين من مواقد قبائلهم وتسمح لهم بالإشتراك في بلورة حوار وطني مشترك .

أצל אמיר יש דמות קטנה, מבוהלת, ללא ידיים ופה פעור. גם איברהים הוסיף שני זאבים. אחד טורף אווז, השני רעב, בטנו דבוקה לגבו. יונס ועמר ציירו איש חמוש מול הזאבים.

لدى أمير توجد صورة مخلوق صغير مُرعبة ليس لها أيد وقد فغرت فاهها .

أما إبراهيم فقد أضاف إليها صورة ذئبين أحدهما يفترس إوزة والآخر جائع قد التصقت بطنه بظهره من شدة الجوع . أما يونس وعمر فقد رسموا رجلاً مسلحاً قبالة الذئبين .

Amir drew a small frightened figure with no hands and with a gaping mouth. Ibrahim added 2 wolves, one of them devouring a goose, the other one hungry and lean. Yunes and Amar drew an armed man opposite the wolves.

Photography: Amin El Danfiri:

"I took this picture in the morning in our field. It was winter and the view was great."

צילום: אמין אל דנפירי

" צמתי את זה בשדה שלנו. היה חורף מאוד, ואני צילמתי את זה בבוקר כי המראה היה טוב מאוד."

צילום: אמין אל דנפירי

" צמתי את זה בשדה שלנו. היה חורף מאוד, ואני צילמתי את זה בבוקר כי המראה היה טוב מאוד."

הכפרים הערבים-בדואים בנגב

הערבים הבדואים הינם קבוצה ייחודית המתגוררת בנגב מזה מאות בשנים. בשנת 1948 היוו הבדואים את רובה המכריע של אוכלוסיית הנגב ומנו למעלה משישים אלף נפש. לאחר המלחמה נותרו בנגב כאחד עשר אלף בדואים בלבד, כאשר היתר עזבו וגורשו לירדן ומצרים (רצועת עזה וסיני). בראשית שנות החמישים רוכזו הבדואים בתחום גיאוגרפי מצומצם (כ-1,100 קמ"ר) באזור הנגב המזרחי, אשר נקרא אזור הסייג, שהיה נתון לממשל צבאי עד לשנת 1966. בנגב המערבי, הצפוני והדרומי כמעט שלא נותרה אוכלוסייה בדואית. הקרקעות באזור הנגב המערבי והצפוני נמסרו לעיבוד הקבוצים והמושבים שזה עתה קמו. העברת האוכלוסייה הבדואית למזרח הנגב גרמה לנישולם של שבטים מקרקעותיהם ולריכוזם על קרקעות לא להם בצפיפות ובמצוקה גוברת.

בסוף שנות השישים נוסדה תל-שבע, הישוב הראשון של הבדואים שתוכנן על-ידי הממשלה. ישוב זה נועד לרכז את האוכלוסייה הכפרית, החקלאית במהותה, בישובים עירוניים צפופים ודלי תשתיות ומקורות תעסוקה. מאז ועד שנות התשעים הוקמו במתכונת זו ששה ישובים נוספים: רהט, כסיפה, ערוער, לקיה, שגב שלום וחורה, ולמן שנת 2005 הוקם ישוב נוסף לשבט התראבין והוכר הכפר דריג'את. מאז שנת 2000 הוכרו על ידי הממשלה 8 ישובים אשר מצויים בהליכי תכנון ובניה, שלושה ישובים נוספים הוצעו על ידי מינהל התכנון. כיום מתגוררת מחצית האוכלוסייה הבדואית, המונה כ-85,000 נפש, בעיירות ובישובים אלו ו-85,000 בדואים נוספים, בעיקר בעלי קרקעות, מתגוררים בעשרות כפרים בלתי מוכרים, שאינם מופיעים על מפות רשמיות של המדינה. בכפרים אלה אין תשתיות של מים, חשמל, ביוב, דרכים, שרותי בריאות וחינוך, פינוי אשפה ועוד.

שלילת ההכרה מכפרי הבדואים, מניעת שירותים בסיסיים, שימוש בצווי הריסה, השמדת יבולים בשדות והטרדות חוזרות ונשנות של ה"סיירת הירוקה", נועדו כולם למטרה אחת והיא לגרום לאוכלוסייה לנטוש את אדמתה ולעבור לעיירות. ואולם אף על פי כן, אחיזת הבדואים בקרקע גברה וכיום ישנן משפחות צעירות הנוטשות את העיירות וחוזרות להתיישב על קרקעותיהן.

מדיניות הנישול, המשותפת לכל ממשלות ישראל, מניפה שוט של הרס וגירוש מעל ראשם של 85,000 תושבי הכפרים הבלתי מוכרים - אזרחי מדינת ישראל - שאינם יכולים לבנות את בתיהם כחוק בהיעדר כל מדיניות תכנון ממשלתית בכפריהם. הריסת הבתים היא חלק מניסיון הממשלה "לרכז" בכפייה את כל התושבים הבדואים בנגב בעיירות דלות ומופלות לרעה, על מנת לפנות אדמות להתיישבות יהודית כפרית, שכבר קיימת בשפע בנגב. אנו רואים במדיניות זו מדיניות גזענית הפוגעת ברקמת החיים בנגב וברוחת כל תושביו.

القرى العربية في النقب

البدو هم عرب فلسطينيين ذوي ميزات خاصة عاشوا في النقب منذ قرون. ، فحتى عام 1948م كانوا يشكلون الأغلبية الساحقة من سكان النقب - وكان تعدادهم يتراوح ما بين 60,000 إلى 100,000 نسمة . مع انتهاء الحرب بقى حوالي 11,000 من العرب البدو في النقب حيث أضطر الآخرون إلى المغادرة أو أنهم طردوا إلى الأردن ومصر (قطاع غزة وسيناء).

في بداية الخمسينات تم تركيز العرب البدو في منطقة جغرافية ضيقة (حوالي 1,500 كيلو متر مربع) شرقي النقب تدعى " السياج" واخضعوا للحكم العسكري حتى عام 1966. تشكل هذه المنطقة حوالي 10% فقط من الأرض التي امتلكها العرب- البدو قبل 1948م. تعد الأجزاء الغربية الجنوبية والشمالية من النقب اليوم خالية تقريبا من السكان العرب البدو. حيث منحت الأرض في النقب الغربي والشمالي للمستوطنات اليهودية (الكيبوتسات والموشافيم) التي أنشئت حينها للزراعة. عملية التهجير الداخلي هذه إلى النقب الشرقي حرمت القبائل البدوية من أراضيها وتم تركيز السكان على أرض ليست لهم في ظروف صعبة واكتظاظ متزايد. حيث تمت هذه العملية دون موافقة السكان ،لم تتخذ أية ترتيبات رسمية ولم يعترف بالمنطقة الجديدة على أنها منطقة سكن بديل. في أواخر الستينات أقيمت بلدة تل السبع أول بلدة عربية بدوية تخطط من قبل الحكومة بهدف تجميع سكان القرى الزراعية في بلدة تفتقر لبنية تحتية وفرص عمل لكثافة سكانية عالية ومنذ ذلك الوقت وحتى سنوات التسعينات أقيمت ست بلدات عربية بدوية أخرى هي: راهط ، كسيفة ،عرعة ، اللقية ، حورة وشقيب السلام ومنذ عام 2005م تم إنشاء بلدة الترابين والإعتراف ببلدة الدريجات ، حيث يسكن هذه البلدات حوالي الـ 85000 نسمة بينما يسكن الباقون والذي يصل تعدادهم إلى حوالي الـ 85000 بدوي معظمهم أصحاب أراض في عشرات القرى الأخرى غير المعترف بها والتي لا تظهر على خوارط الدولة وهي تفتقر لأدنى الخدمات الإنسانية سواء كانت كهرباء أو ماء أو خدمات صحية أخرى .

سياسة عدم الإعتراف بالقرى وعدم توفير الخدمات لمثل هذه القرى والمضايقات التي يتعرض لها السكان البدو في النقب من قبل الدوريات الخضراء وهم المباني وعمليات إتلاف المحاصيل الزراعية من قبل السلطات ، كل هذه الأعمال تهدف في نهايتها لأن يهجر البدو بلادهم وينتقلون إلى البلدات . إلا أن عملية التمسك بالأرض بدت واضحة جلية في السنوات الأخيرة لا بل أقوى بكثير مما كانت عليه من قبل حيث أن هناك العديد من الأزواج الشابة هجرت البلدات وعادت لتسكن في أراضيها .

هذه السياسة المشتركة لكل حكومات إسرائيل والتي تلوح بسياسة الهدم والتشريد لحوالي 85000 شخص من سكان القرى غير المعترف بها هم مواطنون إسرائيليون لا يستطيعون بناء بيوتهم على الوجه المشروع في حال غياب سياسة التخطيط الحكومية في قراهم , إن عمليات هدم البيوت ما هي إلا إحدى مخططات الحكومة لإجبار البدو على اللجوء إلى البلدات وإخلاء أراضيهم للإستيطان اليهودي فيها والتي تفاقمت في النقب . هذه السياسة هي سياسة عنصرية وتضر بصيغة الحياة في النقب .

צילום: אמין אל דנפירי
تصوير : أمين الدنفيري
Photography: Amin El Danfiri

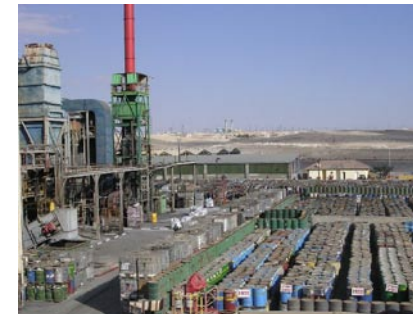
ואדי النعم قرية غير معترف بها

تعتبر قرية وادي النعم واحده من ضمن 45 قرية غير معترف بها موجودة في النقب . تقع القرية على بعد حوالي 10 كيلو متر جنوبي بئر السبع في الجهة الشرقية لشارع 40 قبالة رمات حوباب

يعيش سكان القرية الذين . يبلغ عددهم حوالي 5000 نسمة في عدة حارات كبيرة . في عام 1953 قام الحاكم العسكري بنقل سكان القرية من أراضيهم الملكية لهذا المكان , والإعلان عن أراضيهم الأصلية كأراض عسكرية مغلقة , ومن ثم مصادرة الأراضي لصالح الدولة.

تعاني هذه القرية من تلوث بيئي خطر يسببه كل من : المصانع الكيماوية , محطة الكهرباء , والمصانع العسكرية التي تتواجد بجانب القرية . هذا التلوث بدوره يسبب أمراض خطيرة يعاني منها سكان القرية مثل : السرطان, ضيق التنفس , ووفاة أطفال في جيل مبكر.

لجنة جولدبرج التي أقيمت من قبل الدولة تنادي في تقريرها والذي قدمته في كانون الأول 2008م بنقل سكان القرية بعيدا عن الملوثة . يوجد في قرية وادي النعم لجان مكونة من كبار العائلات هناك والذي ينوب عن أهل القرية في كل ما يتعلق بهم . وإختيار قرية وادي النعم لتفعيل مشروع تعلم التصوير هو جزء من رؤية مستقبلية واسعة للجنة القرية بالتعاون مع المنتدى للتعايش السلمي لبناء مركز جماهيري لأهالي القرية , حيث يعتبر مشروع تعليم التصوير خطوة أولى من هذه الفعاليات الجماهيرية .

Ramat Hovav chemical plants مصانع رمات حوباب

ואדי אלנעם - ישוב לא מוכר

ואדי אלנעם הוא אחד מ-45 כפרים בלתי מוכרים המצויים בנגב. הכפר נמצא במרחק 10 ק"מ דרומית לבאר-שבע מזרחית לכביש מספר 40 מול רמת חובב.

התושבים, כ-5,000 נפשות, חיים בכמה שכונות גדולות. תושבי הכפר הועברו בשנת 1953 על ידי הממשל הצבאי ממקומות מגוריהם המקוריים למקום זה, לאחר ששטחי מגוריהם מערבית לכביש 40 ודרומה הוכרזו כשטח צבאי סגור. אחר כך הופקעו הקרקעות על ידי המדינה.

הכפר ואדי אלנעם שוכן סמוך למפעלים הכימיים, תחנת כוח של חברת החשמל והתעשייה הצבאית (רמת בקע). מפעלים אלו גורמים לזיהום הסביבה ולמחלות רבות בקרב האוכלוסייה כמו ריבוי חולי הסרטן, תמותת תינוקות גבוהה, קוצר נשימה אצל ילדים, מחלות עור ועוד.

גם ד"וח ועדת גולדברג, אשר המלצותיה פורסמו בדצמבר 2008, קורא להעביר את אנשי ואדי אלנעם למקום ישוב מרוחק מאתר התעשייה. לתושבי הכפר יש ועד יישובי המורכב מראשי המשפחות הגדולות בכפר, והוא מייצג את אנשי הכפר בכל דבר וענין.

הבחירה לבצע את פרויקט הצילום בואדי אלנעם היא פועל יוצא מחזון רחב יותר, המשותף לפורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי, הועד למען דאר אלחנן ולוועד הישוב בוואדי אלנעם, ועיקרו לנסות להקים מרכז קהילתי נייד בכפר. פרויקט הצילום הוא רק צעד הראשון בדרך לביצועה של משימה זו.

פרטים נוספים: ראו באתר פורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי.
www.dukim.org

יום בסדנא

21.10.08

השבוע אני אמור לחלק מצלמות. הודעתי על כך לילדים כבר בשיעור הקודם והם אמורים להכין טקסט קצר על עצמם לקראת משימת הצילום הראשונה. אני צופה התרגשות גדולה לקראת חלוקת המצלמות וקבעתי עם צחי להצטרף אלי לחלוקה (כל מצלמה שונה וצריך להסביר אישית לכל ילד. בשניים זה אמור להוריד את הלחץ). הגענו. בדרך צחי התעניין מאוד ונראה שהוא נלהב לעזור בכלל. התכנסנו שוב בספרייה על פי התרגולת הקבועה. מעגל בנים ומעגל בנות נפרד. ביקשתי מהם להקריא את מה שכתבו. כמובן שחלק מהבנים לא הכינו. בראש איברהים, שגם בשעור הקודם לא הכין. הבנות להוטות להתחיל. הנוסח די אחיד: השם, הגיל, הכתה, כמה אחים ואחיות, אוהבת את בית הספר, אוהבת עברית, רוצה להיות מורה או אחות כשתגדל. וארוד היא כנראה המוכשרת בכתיבה. היא דומה לסבתה בשגב שלום וקשורה אליה מאוד. יש התחלה של משהו. אצל הבנים הטקסט רזה יותר. כאילו העתיקו אחד מהשני. "יש לי סוס" מלווה בצחוקים על הסוס שהוא בעצם חמור של יונס שגם אוהב לשחות... בירוחם שם הוא גר. חבורת הבנים נוטה לצחוק וללגלג על כל טקסט שלהם. אבל לא על הבנות. נור גם היא אוהבת לרכב על סוס. לפני החלוקה של הצידוד עברנו שוב על משימת הצילום. כל אחד יקבל פילם של 36 תמונות בהם ינסה לצלם את עצמו וכך יציג עצמו לקבוצה. מי הוא, מה הוא אוהב, מי במשפחתו, וכו'. הסבלנות פוקעת, ואין ברירה חייבים לחלק את המצלמות. פרסתי על את המצלמות על שולחן מרוחק וביקשתי מהילדים שישבו צמוד לקיר כדי שנוכל לזמן אחד אחד להסבר. תוך רגע כולם עטו על הצידוד כולל עארף המורה... רגע עצור כולם! צחי לקח על עצמו את הבנות ואני את הבנים. כל אחד קיבל מצלמה, שמע הסבר ונתבקש לשבת בצד ולתרגל את התפעול הבסיסי. התור התנהל סביר למרות שלא הצלחתי לשכנע אותם לשבת ליד הקיר. הם היו כולם עלי וניסו להחליף ביניהם את המצלמות, איברהים רוצה מצלמה קטנה יותר, ולא עוזר ההסבר שאלו מצלמות פילם, הוא מתעקש לדעת כמה פיקסל יש לה. נגמר הזמן. תמיד כל כך מהר. התפזרנו. לקחתי את צחי וחזרנו לכביש לתל אביב. בדרך דיברנו על הבחירות לראשות העיר. לקראת השיעור הבא אני חייב לצייד אותם במחברת לריכוז כל החומרים שלהם, הטקסטים והצילומים. ולהביא בטריות להחלפה, ומצלמה חזרית למקרה חירום.

אילן מולכו, מתוך יומן הסדנא

בסדנא סביב ספרי צילום ותרגול ראשון במצלמת פולרויד. צילום: אחמד אבו באדר

في الورشة حول كتب التصوير التدريب الأول على آلة التصوير من نوع فولرويد. تصوير: أحمد أبو بدر

Looking at photo albums, and a first exercise with a polaroid camera. Photographer: Ahmed Abu Bader

איברהים אבו עפאש
إبراهيم أبو عفاش
Ibrahim Abu Afash

אמין אל דנפירי
أمين الدنفيري
Amin El Danfiri

עמר אל דנפירי
عمر الدنفيري
Omar El Danfiri

וארוד זנון
ورود زنون
Warud Zanun

יסמין אל דנפירי
ياسمين الدنفيري
Jasmin El Danfiri

זאידה אבו הוידי
زائدة أبو هويدي
Zaida Abu Uheida

יונס אל נסאירה
يونس النصارية
Yunes El Nasira

אדם אבו עפאש
ادم أبو عفاش
Adam Abu Afash

מוסטפה אל דנפירי
مصطفى الدنفيري
Mustafa El Danfiri

אמיר אבו עיאש
أمير أبو عياش
Amir Abu Ayash

נור זנון
نور زنون
Nur Zanun

من يوميات الورشة

من المقرر أن أوزع آلات التصوير خلال هذا الأسبوع , حيث قمت بإبلاغهم في الدرس السابق بأنه على كل طالب منهم كتابة نبذة من سيرته الذاتية , كما وأتوقع بأن الأولاد سوف ينفعلون إنفعالاً كبيراً وذلك لأنه ولأول مرة سوف يمتلكون آلات تصوير , هناك تنوع كبير بين آلات التصوير حيث تختلف كل آلة عن الأخرى الأمر الذي يتطلب شرحاً منفرداً لكل طالب لذلك طلبت من صديقي " تساحي " باصطحابي للمساعدة في الشرح .

وصلنا وخلال الطريق كان "تساحي" يبدو منفعلاً جداً. دخلنا إلى المكتبة, كالعادة مجموعة بنات ومجموعة أولاد. طلبت من الأولاد قراءة ما كتبوه حيث تبدو معالم الانفعال على وجوه البنات بينما الأولاد كما يبدو كالمعتاد لم يقوموا بالواجب وعلى رأسهم إبراهيم.

أسلوب الكتابة متشابه: الاسم, الجيل, الصف, عدد الإخوة والأخوات, أحب المدرسة, أحب العبرية, أتمنى أن أصبح مدرسة أو ممرضة. ورود كما يبدو تملك مهارة في الكتابة فهي تشبه جدتها التي نسكن في شقيب السلام وتحبها جداً. الأولاد كتابتهم قليلة كما يبدو قاموا بكتابات متشابهة. "يوجد عندي حسان....." يبدأ الأولاد بالضحك حيث يبدو أن الحصان هو حمار يونس الذي يحب السباحة... يسكن في يروحام..... مجموعة الأولاد تضحك على كتاباتهم ولكن ليست على كتابات البنات. نور تحب الخيل كذلك.

قبل الإبتداء بتوزيع آلات التصوير قمنا بالشرح حول مهمة التصوير: كل فرد منكم يمنح فيلم تصوير محدد لـ 36 صورة من خلالها سوف يحاول كل واحد منكم عرض نفسه أمام المجموعة: من هو؟ ماذا يحب, من هم أفراد عائلته وما إلى ذلك . لقد نفذ صبرهم , لا بد من توزيع آلات التصوير, وضعت آلات التصوير على طاولة وطلبت منهم الحضور واحد تلو الآخر كي أشرح لهم حول كيفية الاستعمال. فجأة أرى هجوماً.... لحظة...الجميع عليّة التوقف ... إنا مسؤول عن مجموعة الأولاد تساحي مسؤول عن مجموعة البنات .

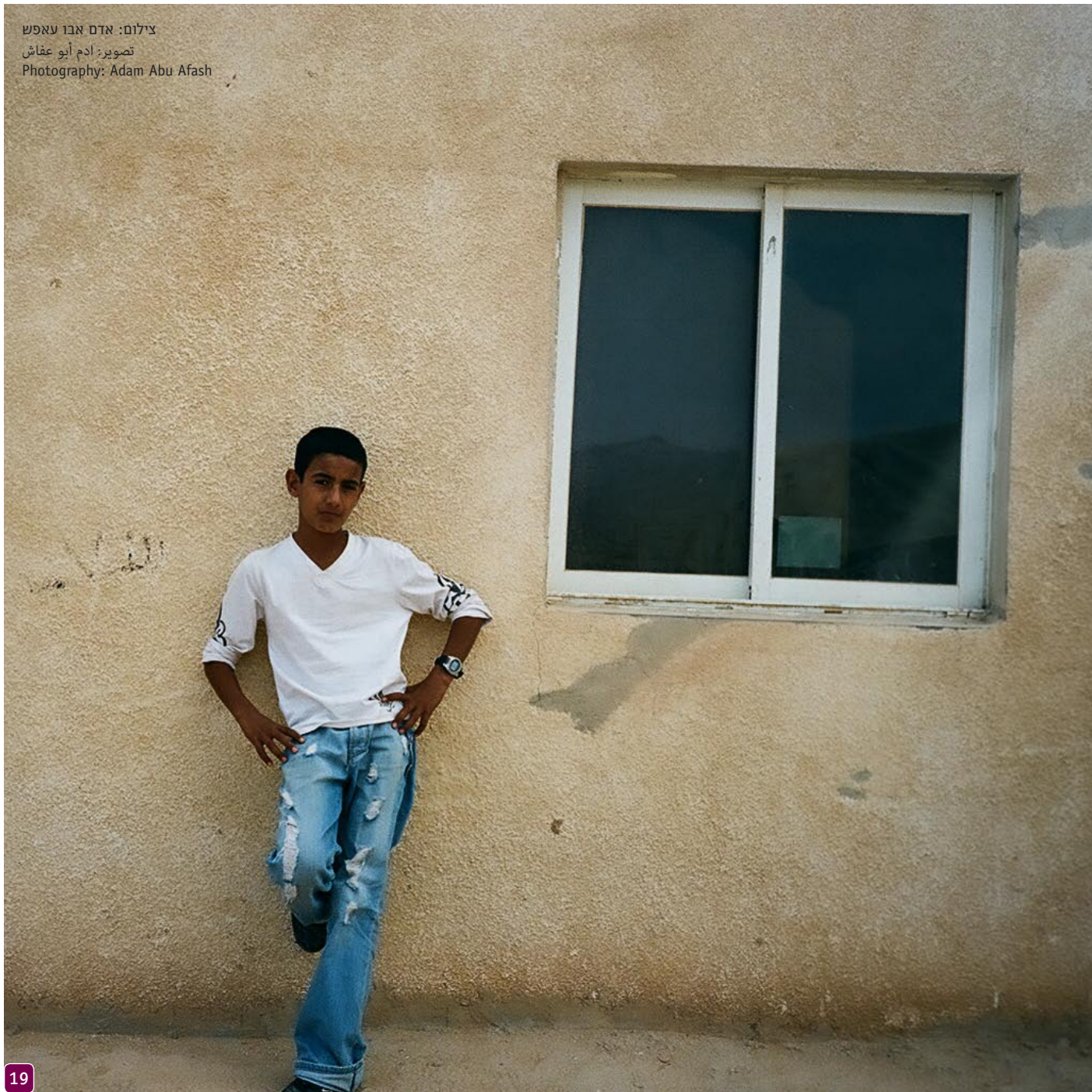
لقد استلم كل واحد منهم آلة تصوير مع شرح أساسي حول كيفية الاستعمال. من ثم الرجوع لمكانه للمراجعة على كيفية الاستعمال . محاولة تنظيمهم كانت صعبة جداً, هناك محاولات لتبديل آلات التصوير بينهم , إبراهيم يرغب بالآلة تصوير صغيرة وكل محاولة للشرح بأنها مجرد آلة تصوير لم تجد نفعاً فهو مصمم على رأيه لمعرفة رقم البيكسل الخاص بها . انتهى الوقت بسرعة كالمعتاد.

رجعت إنا وتساحي إلى تل أبيب وفي الطريق دار حديثنا عن الانتخابات البلدية . الدرس المقبل يتوجب عليّ إحضار الدفاتر لهم لتسجيل الأدوات, الكتابات والصور الخاصة بهم. وكذلك إحضار البطاريات للتبديل وآلة تصوير احتياطية .

أيلان مولكو , من يوميات الورشة.

צילום: אדם אבו עאפאש
תصوير: آدم أبو عفاش
Photography: Adam Abu Afash

צילום: אמיר אבו עאיש
تصوير: أمير أبو عايش
Photography: Amir Abu Ayash

Photography: Zaida Abu Uheida:

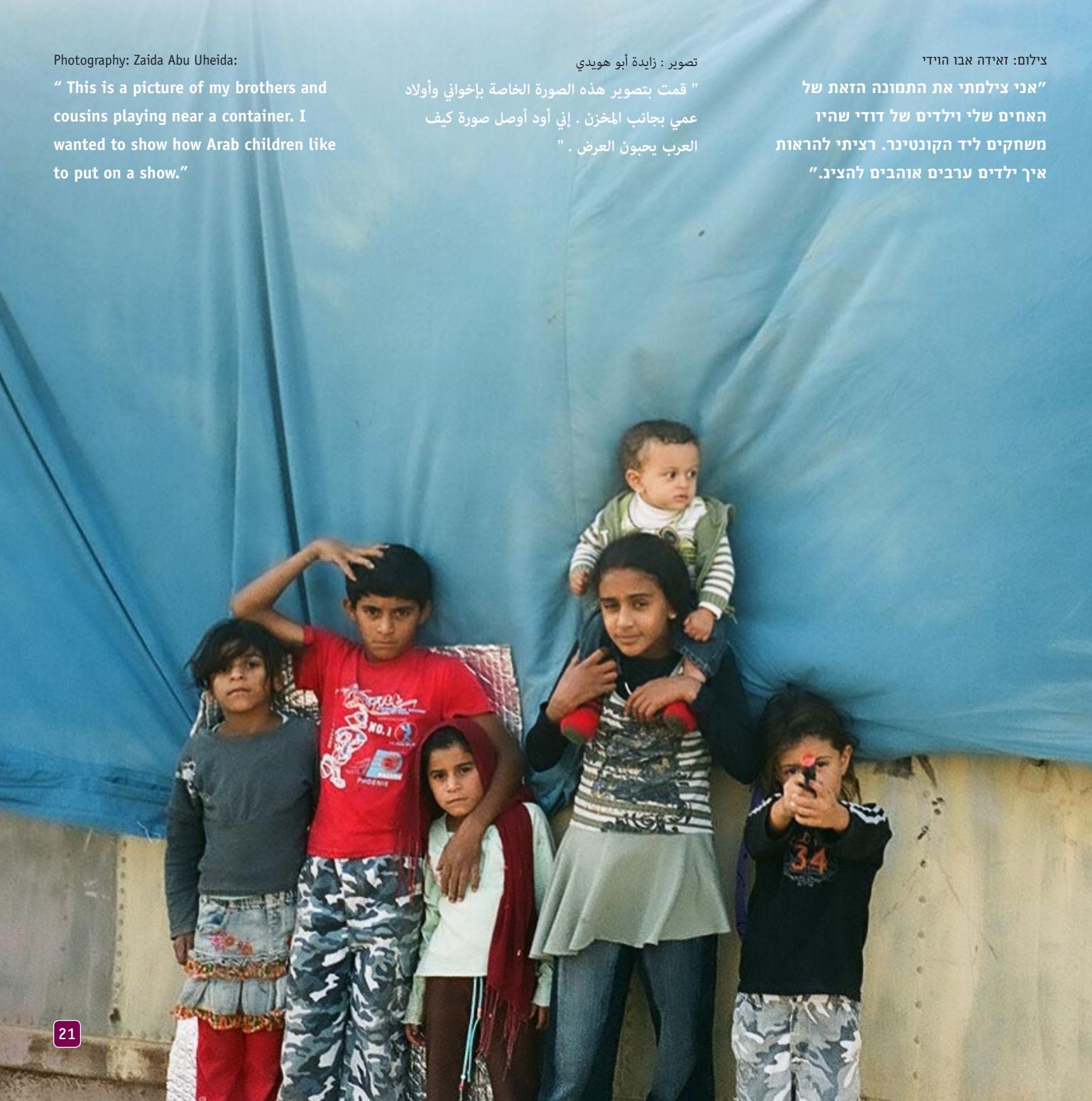
" This is a picture of my brothers and cousins playing near a container. I wanted to show how Arab children like to put on a show."

צילום: זאידה אבו הוידי

" קמט בתצויר هذه الصورة الخاصة بإخواني وأولاد عمي بجانب المخزن . إني أود أوصل صورة كيف العرب يحبون العرض . "

צילום: זאידה אבו הוידי

" אני צילמתי את התמונה הזאת של האחים שלי וילדים של דודי שהיו משחקים ליד הקונטיינר. רציתי להראות איך ילדים ערבים אוהבים להציג."

צילום: נור זנון

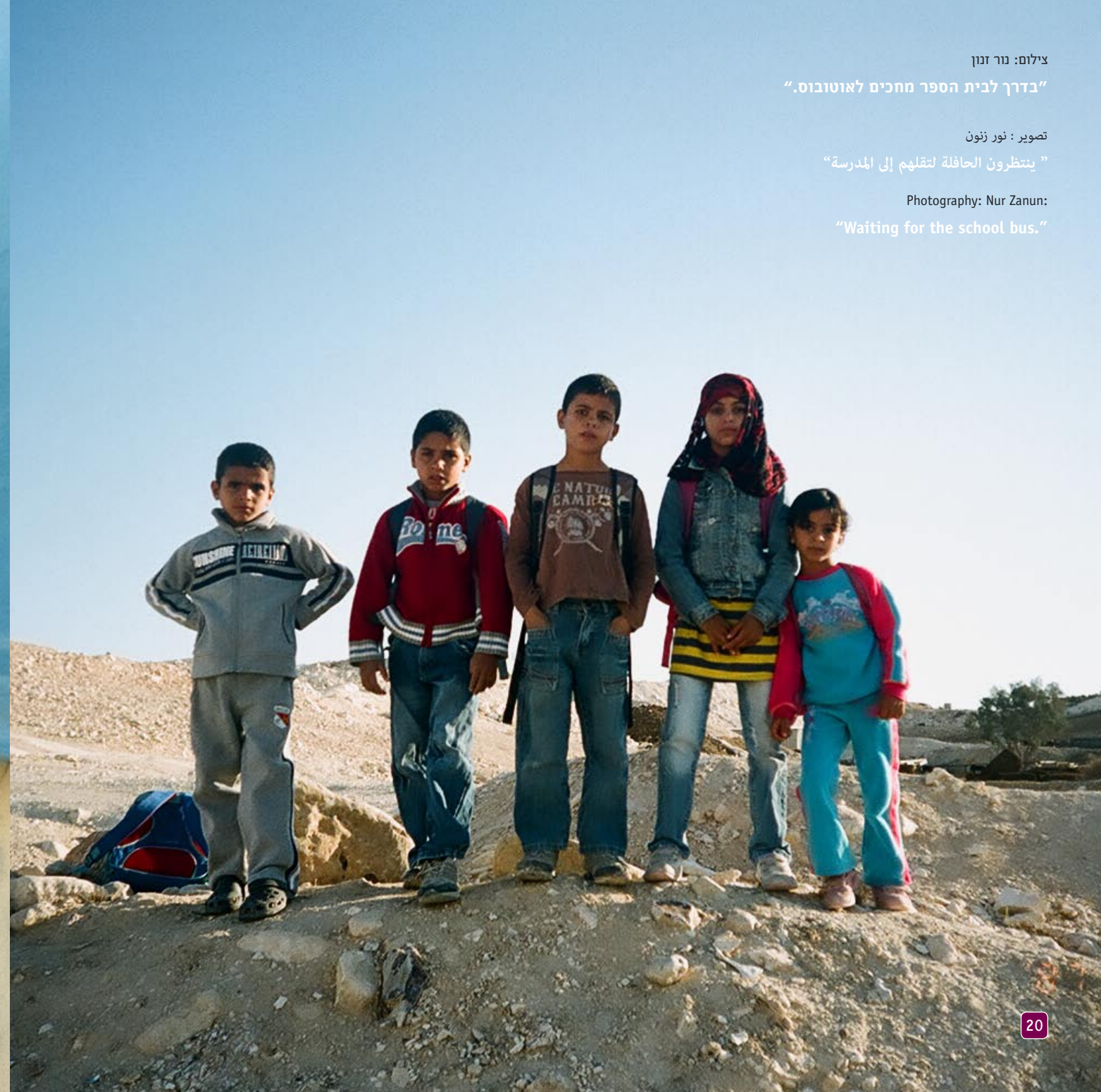
" בדרך לבית הספר מחכים לאוטובוס."

צילום: נור זנון

" ينتظرون الحافلة لتقلهم إلى المدرسة"

Photography: Nur Zanun:

"Waiting for the school bus."

“זה כף היד של אחותי. הכף שלה מצולם על עץ לבן. חשבתי לראות בתמונה איך הבדואים מעצבים את הידים שלהם.”

” هذه كف يد أختي وقد إلتقطت صورتها من وراء خلفية بيضاء لكي إبرز للآخرين كيف يزين البدو أيديهم.“

“This is my sister's palm on a white wooden board. I wanted to show how bedouins decorate their hands”.

צילום: יונס אל נסאירה
تصوير: يونس النصايرة
Photography: Yunes El Nasira

צילום: אמין אל דנפירי
تصوير: أمين الدنفيري
Photography: Amin El Danfiri

צילום: אמין אל דנפירי
تصوير: أمين الدنفيري
Photography: Amin El Danfiri

צילום: זאידה אבו הוידי
تصوير : زائدة أبو هويدي
Photography: Zaida Abu Uheida

צילום: וארוד זנון
تصوير : ورود زنون
Photography: Warud Zanun

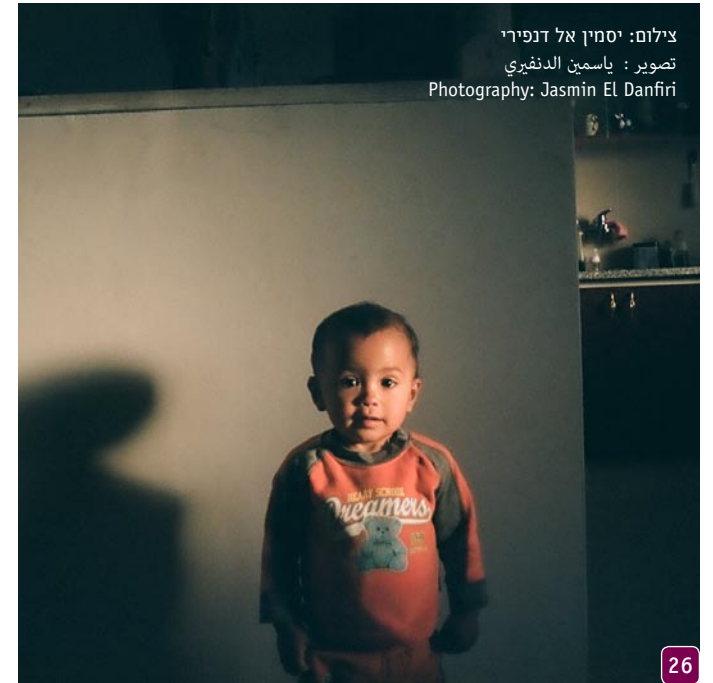
צילום: וארוד זנון
تصوير : ورود زنون
Photography: Warud Zanun

צילום: נור זנון
تصوير : نور زنون
Photography: Nur Zanun

צילום: יסמין אל דנפירי
تصوير : ياسمين الدنفيري
Photography: Jasmin El Danfri

“אני אוהבת את הסוסה. אנחנו רוכבים עליה. אני שונאת את העיזים. אני דומה לאבא שלי, יש לי ארבעה אחים וארבעה אחיות. אני אוהבת את בית הספר כי אני רואה את החברות שלי. בבית אני לא רואה את החברות שלי אבל אני רואה את האחים או ילדים של הודים.”

צויר : זאידה אבו הוידי

”אני אוהב היחול ואקר המאז , אני אוהב אבי כתיא , יוגד לי ארבעה יחול וארבע אחות כמו אני אוהב הזחב לל המדרסה ללני אקבל סדיקתי חיח אני פי הבית לא רוי סוי יחולי ואנא עמומתי“

Photography: Zaida Abu Uheida

“I have 4 brothers and 4 sisters and I resemble my father. I like school because I meet there my friends while at home I see only my brothers, sisters and cousins. I love the mare I ride”.

תודות

חוברת זו מסכמת את תוצאותיה של סדנת צילום שקיימתי בחודשים אוקטובר-דצמבר 2008, עם קבוצה של 11 נערים ונערות בדואים, תלמידי כתיב ח', משבט אל עזאמה.

בחוברת, מבחר מצומצם מן הצילומים שצולמו ע"י הנערים והנערות שהשתתפו בסדנה, שרובם היתה זו התנסות ראשונה עם מצלמה. נושאי הצילומים מתמקדים בסביבה המיידית של הילדים, צילום עצמי, בני משפחה, חברים, נופי הכפר וסביבתו. לחלקם צמוד טקסט שכתבו הצלמים, המתאר את כוונותיהם.

הסדנה התאפשרה תודות לעזרה ועידוד אישי של חיה נח מהפורום לוו קיום בנגב, שיצרה את הקשר עם ועד הישוב ובית ספר אל עזאמה. הצילום, מצלמות וסרטי צילום הגיעו מתורמים אשר נפרדו ממצלמת הפילם הישנה ומעודפי סרטים לטובת הפרויקט.

בהזמנות זו אני מבקש להודות אישית לכל מי שאיפשר את קיום הפרוייקט, עזר, התעניין ועודד:

לסעיד אבו עפאש מנהל בית הספר ולצוות שעזר ככל שנדרש.

לתורמי המצלמות והסרטים - גאיסט גנית, מולכו זליה, בציו אסתר, גרומט אריה, פלד יונתן, מולכו אווי, דה ליאו דוד, פוניו דב, לוטן מיכל, קתיאלי יורם, אפרת ממגן אברהם, אורית נחמיאס, נעמי מאיר, מולכו מריו, אילני רתם, ישראל רות, באומגרן אליעזר, חורי כספי.

למיקי קרצמן, קרן מנור וכרמלה אבדר על היעוץ, לחיה נח, תלמה אפרת, וצחי רז-אל שהתארחו הציצו ועזרו.

ולבסוף למאיר רפי מפותושופ דיזנגוף סנטר, שתרמו את המעבדה לצורך פיתוח הסרטים ולגיא רסקין שנרתם למלאכת העיצוב.

אילן מולכו, דצמבר 2008

כלמאת שکر

תלכס הזח המגלה נתאח ורשה טויר ותי קמט בהי חללל הפרה מא בין טשרין אוול וכאנון אוול עאמ 2008מ במשארה מע 11 טאלב וטאלבה פי הסף האמן מן מדרסה העזאמה.

טעמן הזח המגלה נחבה מן הטרור תפי קאמ בהי אווללל המשארוון פי הפעאליה חיח טעטר הזח הטגריה אוולל לאגליביתיהם, חיח טררז הזח הטרור חול הבינה הקרייה מן אוולל : טויר זאטי,העאללה המקריה , אוולל,המנאר הטבייעה לקרייה ופי בעש הטרור הנאק מלחצאט לאוולל טוזה אהדאפהם מן הטרור .

אוה שכרא חאסא לסיידה חאיה נוה מנדויה המנטי לללעאיש הסלמי פי הנקב עלו עמהא המסטר ללפעאליה חיח עמלט עלו הטרור מן מדרסה העזאמה ולגנה הקרייה . אללל הטרור והאלללמ טמ גמעהא מן מטועין קאמוא באלסאגנא ען אללל הטרור הקדימה חאסתייהם וטרערו בהי למשרוע .

בהזה המנאסה אוו אנ אושקר כל מן סאהם ועדעם מן אגל אנגאז הזח המשרוע :

למדיר מדרסה העזאמה לסייד סעייד אוו עפאש וטאקם המעלמין עלו גהוודיהם החאסה

ללזין טרערו באללל הטרור והאלללמ - גאיסט קאנין, מולכו דאליה , באטיו אטר, קרומט ארייה, פלד יונתאן, מולכו אפי , די ליו דפיד , בונין דב, לוטן מיחאל, קאטיאלי יוראם, אפרת, אווריט נחמיאס , נעומי מאיר , מולכו מאריו, אילני רותם , ישראל רות, באומקרן היעזר , חורי קאספי.

כמה ונשקר כל מן מיכי קרישמן , קירן מאנור וכארימילא אבדאר עלו האסארה , ולחאיה נוה , תלמה אפרת וטסאחי רז- אל עלו עמהם ומסאנדייהם.

ואחירה אוה שכרא חאסא לסיידה: למייר וראפי, אוולל מלח פוטושוב דיזינקוף סנטר וזללל למסאיהיהם המגאניה פי טבאעה הטרור ולסייד גאי ראסקין הזי גנדה טאקאטה מן אגל טעמייהא.

אילן מולכו כאנון אוול 2008מ

Thanks

This brochure summarizes the photography workshop I conducted in October-December 2008 with 11 Bedouin boys and girls, 8th grade students from the Al Azazma tribe.

The brochure contains a limited number of the photographs taken by the boys and girls, which, for most of them, was their first experience with a camera. The topics of the photographs involved their immediate environment, self portraits, family, friends and landscape. Some of the photographs are accompanied by text written by the children describing their intentions in the photograph.

The workshop came about thanks to the help and encouragement of Haia Noach from the Negev Coexistence Forum for Civil Equality who made the contact with the council of Al Na'am and the school. The equipment, the cameras and films came from donors.

I take this opportunity to personally thank those who enabled, assisted, actively showed interest and encouraged. Thanks to Said Abu Apash, the school's principal and to the school staff, who helped in every way. Thanks to the donors of cameras and films - Gaist Ganit, Molcho Dalia, Baciu Esther, Gromet Arieah, Peled Jonathan, Molcho Evi, De Leo David, Lotan Michal, Katieli Yoram, Efrat from Magen Avraham, Orit Nachmias, Naomi Meir, Molcho Mario, Ilani Rotem, Israel Ruth, Baumgarten Eliezer, and Dori Caspi.

Thanks to Miki Kratzman, Keren Manor and Carmela Avdar for their counsel, to Haia Noach, Talma Efrat and Zahi Raz-El for visiting and helping. Lastly, thanks to Meir and Rafi from Fotoshop Dizengof Center who donated their lab to develop the films, and to Guy Ruskin who volunteered his time for designing the brochure.

Ilana Molcho, December 2008

Visual Literacy

Photography technology is one of the major milestones of the industrial revolution and a critical cornerstone of visual literacy. It has branded in our consciousness the big events of the 20th century as they were perceived by many pioneer photographers.

This technology has now become a natural intuitive tool for many, but not all of us. The widespread application of this technology and its accessibility, combined with the urge to immortalize ourselves, has completely altered society and the way we perceive ourselves. The relative ease of moving from the private to the public thus alters the inter-relations between these two poles, between citizen and government. The ability to transform from a passive photographed subject, to an active photographer, is, in effect, the ability to stare back, to tell your own story, to deliver your own message.

The power of individuals and communities to use photography to communicate directly expresses the ability of the individual and community to sustain aware, active citizenship.

Ariella Azoulay in her book “The Civil Contract of Photography” writes: “photography is a way of communication between individuals which is not mediated by government. A person that addresses through photography does not position himself as the addressee. He is a citizen even if he does not have a state. Even if his right, as Hannah Arendt said, to possess rights has been damaged, the civil domain of photography is open to him”. This assumption embodies the undermining of the concept of property rights on photography, as an encapsulating viewpoint. Thus, distributing cameras by the media and various NGOs, to the population in disaster and distressed areas, for alternative documentation and commentary of their situation, is an example of the way citizens exercise their duty towards other citizens. The photography, in this way, is a tool by which

the modern citizen exercises his civil skills and implements his partnership with others.

Visual literacy in general, and photography specifically, join the other three well known categories: reading, writing and listening. The photography experience focuses on two parallel channels: on the one hand, technical, learning the camera and its possibilities and limitations; on the other hand, the photographed content, whereby the technology becomes a tool for telling the artist's tale.

Framing, point of view, timing, and the manipulation of symbols and objects, act the same as those prevalent in the writing discipline. By observing and deciphering the visual message, one creates a communication vehicle that crosses borders, culture and language.

According to the “visual literacy” concept, the materialization of photographic skills by children who do not have natural, social, cultural and economic access to this discipline, may bring them closer to the “tribal campfire” enabling them to participate in building the common civil discourse.

Negev Coexistence Forum for Civil Equality (NCF)

The NCF was established in 1997 by Arab and Jewish residents of the Negev, with the goal to create a framework for Arab-Jewish cooperation as a base for a joint struggle towards equal civil rights and the promotion of tolerance and coexistence in the Negev.

The activities of NCF include inter-community meetings, social events, promoting public awareness to the plight of Bedouin citizens, campaigns to eliminate discrimination in services and employment, just solutions for the residents of the unrecognized villages.

The Forum is composed of a core of volunteer activists, Arabs and Jews, who dedicate time and effort on a weekly basis to this mission. In addition

to this core, another few hundred people join in on selected activities. The NCF has a contact list of over 1000 subscribers who receive regular updates on the topics and activities of the organization. The NCF views all Israeli governments and ruling bodies responsible for the denial of full civil rights to the Arab-Israeli residents of the Negev. Therefore, the NCF considers one of its missions to encourage and nurture Arab-Jewish cooperation in the struggle for civil rights and civil equality for the Arab-Israeli citizens of the Negev. The activities and projects of NCF are always based on joint Arab-Jewish cooperation.

The Arab-Bedouin villages in the Negev

The Arab Bedouins are a unique group that has been living in the Negev for hundreds of years. In 1948, the Bedouins were the majority of the Negev's population, totaling over 60,000 people. After the 1948 war about 11,000 remained in the Negev while the rest left or were expelled to Jordan and Egypt (Gaza strip and Sinai). In the early 1950s the Bedouins were concentrated within a confined geographical area (about 1100 square km) in the eastern part of the Negev called Ha'Syag (The Reservation), which was under military rule until 1966. The northern, western and southern parts of the Negev remained with hardly any Bedouin population. The lands in these parts of the Negev were allocated for cultivation to the kibbutzim and moshavim which were established at that time in the area. The relocation of the Bedouins to the eastern part of the Negev dispossessed them of their traditional territories and crowded them densely on lands they did not own.

At the end of the 1960s, Tel Sheva, the first government planned town for the Bedouins, was established. This town aimed to concentrate a population agricultural by nature, into a highly dense urban type of dwelling environment, lacking infrastructure and employment resources. Since then, and until the 1990s, another six towns of this type have been established: Rahat, Kseife,

Aroer, Lakhia, Segev Shalom and Hura. Since 2005 another village was established by the state for the Tarabin tribe while the state also recognized the Derigat village. Another 8 villages are now in the process of planning and construction and 3 other villages have been recommended by the planning administration.

Today half the Bedouin population, about 85,000 people, lives in these towns and villages established by the state, while the other half, mainly land owners, live in tens of unrecognized villages which are not marked in the official maps. These unrecognized villages have no infrastructure of water, electricity, roads, sewage, health and education services, garbage removal, etc.

The state's policy of denying recognition to these Bedouin villages, the prevention of basic services, the use of demolition decrees, the destruction of crops in Bedouins fields, all are aimed at driving the Bedouin off their lands and relocating them to the urban towns. The dispossession policy, common to all Israeli governments, waves the whip of expulsion and destruction over 85,000 Israeli citizens. The residents of the unrecognized villages are unable to build lawfully in their existing villages. House demolitions are one of the means by which the government is trying to concentrate coercively all the Bedouins of the Negev in poor urban towns, thus clearing the lands for Jewish agricultural settlements, already existing in abundance in the Negev. The NCF sees this policy as racist and harming the wellbeing of all residents of the Negev.

Wadi Al-Na'am – an unrecognized village

Wadi Al-Na'am is one of the 45 unrecognized Bedouin villages in the Negev, located 10 km south of Beer Sheva, east of route 40 and across from Ramat-Hovav industrial zone. The village consists of 5000 residents who live in several large neighborhoods. The residents were relocated in 1953 by the military rule from their original dwellings to the present location and their former

lands west and south of route 40 were declared a closed military zone and later confiscated by the state.

Wadi Al-Na'am is situated opposite the Ramat-Hovav industrial zone, encompassing multiple chemical, military and power industries. These industries are the source for heavy pollution, causing a high rate of diseases amongst the residents of the village, such as cancer, infant mortality, skin, respiratory and more. The conclusions of the Goldberg report, made public in December 2008, call for relocating the Al-Na'am population to an area far from the industrial zone.

Wadi Al-Na'am's council consists of members of all the large families, and represents the village in all public matters. The decision to have the photography project in the village is part of a larger vision to establish a mobile community center. The photography project was the first step in implementing this vision.

From the Project's Log - 21/10/08

This week I am supposed to distribute the cameras. I told the kids last week about it and asked them to prepare a short text about themselves.

I anticipate excited responses when giving out the cameras and asked my friend Tzahi, an amateur photographer, to come along. Each camera is different which means individual explanations to each child, so doing it together will make things less stressful. Tzahi was very interested and eager to help.

We arrived and got organized as usual in the library, a circle of boys and a circle of girls. I asked them to read aloud the text they prepared. Naturally some of the boys didn't prepare the text headed by Ibrahim who didn't prepare his task last lesson as well. The girls are eager to start. The texts are rather uniform: name, age, grade, number of brothers and sisters, loves school, loves Hebrew, wants to be a teacher or a nurse. Warud seems to

be the most talented in writing. She resembles her grandma, who lives in Segev Shalom, and is very attached to her. There seems to be a beginning of something.

With the boys the text is “lean” as if they copied from each other. The sentence “I have a horse” draws laughter because actually the horse is a donkey and belongs to Yunes who also loves to swim in Yerucham where he says he lives. The boys tend to laugh at each text that is being read but they don't laugh at the girls' texts. Nur (a girl) also likes to ride a horse.

Before distributing the cameras we again go over the process. Each one will receive a camera and a 36 frames colour film, will try to photograph himself, and so represent himself to the group – who he/she is, what he/she likes, his/hers family, etc. The kids are impatient and we must give out the cameras.

I laid out the cameras on the table and asked the kids to sit along the wall so we can call them one by one and give the instructions. Within a minute all the kids rushed to the table, including Aref the teacher... One moment, stop everybody! Tzahi took the girls and I took the boys. Each kid received a camera, instructions and was asked to sit and practice the basic operation of the camera. The line moved quite reasonably but I couldn't persuade them to sit along the wall. All of them were on me trying to exchange cameras between themselves. Ibrahim wants a smaller camera and all our explanations that these are film cameras didn't help. He keeps asking how many pixels the camera has. Time is up, always so quickly. I took Tzahi and left for Tel Aviv. On the way we talked about the forthcoming municipal elections. For the next class we need to bring the kids notebooks where they can keep all the material – texts, photographs, etc. We also need to bring batteries and a spare camera in case of emergency.

Ilan Molcho

